

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 117/2024-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], zastúpenej Erben & Erben, advokátska kancelária, s.r.o., Mostová 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8C/4/2000, proti postupu Krajského súdu v Bratislave naposledy v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/23/2023 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky naposledy v konaní vedenom pod sp. zn. 3Cdo/227/2017 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 58/2014 z 10. júna 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8C/4/2000 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 58/2014 z 10. júna 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave naposledy vedenom v konaní pod sp. zn. 4Co/23/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v odvolacom konaní vo veci vedenej pred Mestským súdom Bratislava IV pod sp. zn. B1-8C/4/2000 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **10 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
4. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **5 000 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
5. Mestský súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť trovy právneho zastúpenia **530,86 eur** a zaplatiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom označených súdov v spore o určenie, že žalobca je vlastníkom špecifikovaného bytu v Bratislave. Sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej. Toto konanie bolo postupne vedené na prvoinštančnom Obvodnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8C/42/93 (neskôr Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8C/4/2000), na odvolacom súde (najprv pred mestským súdom pod sp. zn. 8Co/140/96, neskôr pred krajským súdom pod sp. zn. 21Co/366/98, sp. zn. 4Co/198/2007, sp. zn. 4Co/38/2011, sp. zn. 4Co/1/2016, sp. zn. 4Co/273/2018 a sp. zn. 4Co/23/2023) a pred najvyšším súdom ako dovolacím súdom pod sp. zn. 4Cdo/65/97, sp. zn. 3Cdo/104/2009 a naposledy pod sp. zn. 3Cdo/227/2017. Sťažovateľka chronologicky opisuje rozhodovanie napadnutých súdov v jej veci a uvádza, že v roku 2014 ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 58/2014 z 10. júna 2014 (ďalej len „skorší nález“) rozhodol o porušení jej práv v tomto konaní, ktorým zároveň prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľka konštatuje, že aj napriek príkazu konať vo veci bez zbytočných prietáhov vec nie je dosiaľ (ani po vyše 31 rokoch) právoplatne skončená a v čase podania sťažnosti prebieha konanie na odvolacom súde pod sp. zn. 4Co/23/2023.

2. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka je toho názoru, že konajúce súdy v napadnutom konaní porušujú, resp. porušili jej označené práva, preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že ňou uplatnené práva boli postupom označených súdov v napadnutom konaní porušené, prikázal krajskému súdu konať v jej veci bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadosťučinenie 20 000 eur od mestského súdu, 10 000 eur od krajského súdu a 5 000 eur od najvyššieho súdu. Zároveň žiada nahradiť aj trovy konania.

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 117/2024-22 z 20. marca 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/342/2024 z 30. apríla 2024 v podstatnom k veci uviedol:

„Čo sa týka skutkovej a právnej zložitosti prípadu, tá je daná už samotným predmetom konania. V spore bola okrem samotného nároku pôvodného žalobcu podaná aj vzájomná žaloba žalovanou 1/, o ktorej nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté. V súvislosti s pojednávaniami uskutočnenými v spore je potrebné spomenúť, že o ich odročenie požiadal viackrát právny zástupca

žalovanej 1/. Nemenej zanedbateľným je aj fakt, že spis bol celkovo pridelený 7 sudcom. V spore viackrát prebehlo odvolacie a dovolacie konanie. K dĺžke odvolacieho ako aj dovolacieho konania nie je tunajší súd oprávnený sa vyjadrovať. Súd nespochybňuje právo strany sporu uplatňovať v prebiehajúcom spore opravné prostriedky, či už riadne alebo mimoriadne (čo sťažovateľka aj urobila), na druhej strane však musí strana sporu počítať s predĺžením súdneho sporu a s tým, že stav právnej neistoty bude naďalej trvať do času, kým rozhodnutie v merite veci nenadobudne právoplatnosť. Predmetom sporu zostáva vzájomná žaloba žalovanej 1/. Potom ako Krajský súd uznesením č. k. 4Co/23/2023-1199 zo dňa 30. 11. 2023 zrušil rozsudok tunajšieho súdu č. k. 8C/4/2000-1100 zo dňa 10. 01. 2022 je tunajší súd viazaný pokynom odvolacieho súdu, konkrétne odsekom 24 predmetného uznesenia...

S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti považujem ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. “

5. Súčasťou vyjadrenia mestského súdu bola aj stručná chronológia procesných úkonov v danej veci, ktorej úplnosť preveril ústavný súd na základe predloženého spisu. Z predloženej chronológie vyplývajú tieto relevantné úkony vo veci konajúcich súdov po právoplatnosti skoršieho nálezu (25. augusta 2014).

„26. 08. 2014 - pojednávanie odročené na 26. 09. 2014,

25. 09. 2014 - uznesenie č. k. 8C 4/2000-628 - súd nepripúšťa zmenu návrhu,

26. 09. 2014 - pojednávanie odročené na 13. 10. 2014 (termín zrušený, pozn.)

12. 03. 2015 - pojednávanie odročené za účelom ďalšieho dokazovania na 20. 03. 2015,

20. 03. 2015 - pojednávanie odročené na 24. 03. 2015,

24. 03. 2015 - pojednávanie odročené na 01. 04. 2015,

01. 04. 2015 - pojednávanie odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na 30. 04. 2015

30. 04. 2015 - pojednávanie na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku č. k. 8C 4/2000-754, ktorým zamietol návrh navrhovateľov a vzájomný návrh odporkyne 1 zo dňa 08. 11. 1994

29. 07. 2015 - odvolanie žalovanej 2/

03. 08. 2015 - odvolanie žalobcu 1/

03. 08. 2015 - odvolanie žalobcu 2/

18. 08. 2015 - úprava - procesnú úkony spojené s odvolaním

28. 08. 2015 - podanie žalovanej 2/

07. 09. 2015 - vyjadrenie žalobkyne 2/

16. 09. 2015- vyjadrenie žalovanej 2/...

04. 01. 2016 - spis doručený na KS BA...

14. 12. 2016 - pojednávanie pred odvolacím súdom, na ktorom bol vyhlásený potvrdzujúci rozsudok č. k. 4Co 1/2016-799..

26. 01. 2017 - spis vrátený späť na tunajší súd

07. 04. 2017 - úprava doručenie rozsudku z l. č. 799...

16. 06. 2017 - dovolanie žalovanej 1/...

13. 12. 2017 - spis doručený na NS SR

24. 07. 2018 - uznesenie NS SR č. k. 3 Cdo 227/2017- 834 o zrušení rozsudku KS a o vrátení veci v rozsahu zrušenia vracia KS BA na ďalšie konanie

06. 08. 2018 - spis vrátený späť na tunajší súd...

12. 11. 2018 - spis doručený na KS BA

31. 10. 2019 - uznesenie KS BA č. k. 4Co/273/2018-860 o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zamietajúcom vzájomnú žalobu žalovanej a vrátení veci

05. 12. 2019 - spis doručený na tunajší súd...

09. 09. 2020 - úprava na TP na 22. 10. 2020

16. 10. 2020 - žiadosť právneho zástupcu žalovanej 1/ o odročenie pojednávania pre pandemickú situáciu

21. 10. 2020 - úprava - zmena TP na 25. 02. 2021 (termín zrušený, pozn.)...

19. 01. 2021 - oznámenie o zrušení TP na 25. 02. 2021 z dôvodu preloženia zákonného sudcu na KS BA...

10. 01. 2022 - pojednávanie na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku č. k. 8C/4/2000-1100...,

15. 02. 2022 - odvolanie žalovanej 1/...

15. 02. 2023 - spis doručený na KS BA...

30. 11. 2023 - uznesenie KS BA č. k. 4Co/23/2023-1199 o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu a vrátení veci

12. 01. 2024 - spis vrátený späť na tunajší súd...

06. 03. 2024 - úprava - TP 25. 04. 2024

18. 04. 2024 - upovedomenie o zrušení TP z dôvodu prekážky výkonu funkcie sudcu. “

II.2. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/185/2024 z 9. mája 2024 doručenom 14. mája 2024 v podstatnom k veci uviedol:

„... Po rozhodnutí vo veci Okresným súdom Bratislava I došiel spis na Krajský súd v Bratislave dňa 4. 11. 2015 a dňa 14. 12. 2016 rozhodol rozsudkom č. k. 4Co 1/2016-799, ktorým bol napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 30. 4. 2015 č. k. 8C4/2000-754 potvrdený. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave bol uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 3Cdo 227/2017-814 zo dňa 24. 7. 2018 zrušený vo výroku, ktorým bol potvrdený výrok rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 30. 4. 2015 č. k. 8C 4/2000-754 zamietajúc vzájomnú žalobu sťažovateľky a v trovách konania a v týchto častiach Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31. 10. 2019 č. k. 4Co 273/2018-860 rozsudok Okresného súdu Bratislava zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nakoľko vady rozsudku súdu prvej inštancie vytykané dovolacím súdom nebolo možné odvolacím súdom

odstrániť... Vytýkal súdu prvej inštancie, že bez ďalšieho odôvodnenia navrhované dokazovanie nevykonal. Okresný súd Bratislava I rozhodol opätovne rozsudkom zo dňa 10. 1. 2022 č. k. 8C 4/2000-1100. Na základe podaného odvolania žalovanej 1/ bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave dňa 15. 2. 2023, ktorý uznesením zo dňa 30. 11. 2023 č. k. 4Co 23/2023-1199 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie... Krajský súd... napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože nebolo možné ust. § 390a CSP v odvolacom konaní aplikovať, keď procesné pochybenia súdu prvej inštancie nebolo možné odvolacím súdom zhojiť...

Z ústavnej sťažnosti žalovanej 1/ ako sťažovateľky (str. 4) vyplýva, že namieta nečinnosť súdov od vydania rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. 5. 1999 do vydania rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I zo dňa 22. 9. 2006, v ktorom období boli súdy podľa nej nečinné. Ako už holo vyššie uvedené, na Krajský súd v Bratislave do senátu 4Co napadla vec až dňa 20. 4. 2007.

Pokiaľ sťažovateľka uvádza, že Krajský súd v Bratislave opätovne rozhodol uznesením zo dňa 20. 3. 2013 č. k. 4Co 38/2011-354, (takmer po 35 mesiacoch od rozhodnutia najvyššieho súdu - č. k. 3Cdo 104/2009 zo dňa 15. 4. 2010, sama predtým v sťažnosti upozornila na zbytočné prietahy, že spis sa nedôvodne nachádzal po rozhodnutí dovolacieho súdu na okresnom súde.

Nie je pravdivé tvrdenie sťažovateľky, že prejednávaná vec bola na krajskom súde tri roky, a že za ten čas neboli vykonávané žiadne úkony. Spis prišiel znova na Krajský súd v Bratislave až dňa 27. 1. 2011... Po doručení dedičského rozhodnutia dňa 17. 9. 2012, Krajským súdom v Bratislave bol vytýčený termín pojednávania na deň 20. 3. 2013, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie č. k. 4Co 38/2011-389 zo dňa 20. 3. 2013)...

Z vyššie uvedeného nemám za to, že by v konaní na Krajskom súde v Bratislave bolo došlo k bezdôvodným prietahom, v konaní došlo aj k meniacim sa názorom Najvyššieho súdu SR na vec a vytýkaniu procesných väd súdu prvej inštancie, ktoré nebolo možné v odvolacom konaní zhojiť, naposledy, keď vydal rozsudok v neprítomnosti sporových strán, ktorým bol doručený iný termín pojednávania, ako aj na návrhy sťažovateľky v odvolacom konaní na znalecké dokazovanie a pripustenie zmeny v žalobnom petite vzájomnej žaloby v rozpore s ust. § 371 CSP.

S poukazom na vyššie uvedené vysvetlenie predsedníčky senátu 4Co, s ktorým sa stotožňujem, nepovažujem predmetnú sťažnosť vo vzťahu k postupu, resp. bezprietahovosti Krajského súdu v Bratislave, za dôvodnú.“

II.3. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení sp. zn. KP 3/2024-188, Cpj 113/2024 z 30. apríla 2024 doručenom 9. mája 2024 v podstatnom k veci uviedol:

„V konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 3Cdo/104/2009 v spore... bola vec pridelená dňa 26. februára 2009, ktorý vo veci rozhodol dňa 15. apríla 2010, t. j. do 14 mesiacoch od napadnutia veci na dovolací súd, a to tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. novembra 2008 sp. zn. 4 Co 198/2007 uznesením z 15. apríla 2010 sp. zn. 3 Cdo 104/2009 zrušil konštatujúc, že v danom prípade došlo k tzv. inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Najvyšší súd v odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že určenie

neplatnosti právnych úkonov [kúpnej zmluvy (požadované žalobcami) a tiež dohody o vydání veci (požadované žalovanou 1/)] sporné strany zreteľne nepovažovali za definitívny cieľ, ale len za medzistupeň v procese odstránenia spornosti ich vlastníctva. V dôsledku toho mal odvolací súd podrobne odôvodniť, čím je (napriek tomu) daný naliehavý právny záujem strán sporu nimi požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O. s. p.). Pokiaľ sa v odôvodnení takéto vysvetlenie nenachádza, nemôže byť rozsudok odvolacieho súdu považovaný za preskúmateľný.

V konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 3Cdo/227/2017 bola vec pridelená dňa 16. júna 2017, ktorý vo veci rozhodol dňa 24. júla 2018, t. j. do 13 mesiacoch od pridelenia veci sudcovi spravodajcovi. a to tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2016, sp. zn. 4 Co 1/2016... zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia dovolací súd uviedol, že náležité odôvodnenie, prečo sa súd rozhodol nevykonať dokazovanie navrhnuté predmetným podaním žalovanej 1/, malo v danom prípade podstatný význam. Pokiaľ sa súdy otázkou tak zásadného významu nezaoberali a odvolací súd bez vysvetlenia svojich právnych úvah týkajúcich sa návrhu žalovanej 1/ na vykonanie dokazovania (čo v danom prípade znamenalo bez adekvátnej odpovede na podstatnú odvolaciu námietku) prijal záver o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ide o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu R 2/2016.“

8. Podpredsedníčka najvyššieho súdu považuje dĺžku dovolacích konaní za primeranú.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESJP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

13. Predmetom konania o tejto sťažnosti je len postup okresného súdu (neskôr mestského súdu) v napadnutom konaní v období po právoplatnosti skoršieho nálezu, tak ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu, keďže postup okresného súdu už bol predmetom prieskumu ústavného súdu v skoršom náleze, a vzhľadom na tam vyslovené porušenie práv sťažovateľky zakladá prekážku *res iudicatae*. Uvedené znamená, že predmetom konania o tejto sťažnosti vo vzťahu k okresnému súdu je len jeho postup po 25. auguste 2014, čo vo vzťahu k namietanému postupu odvolacieho a dovolacieho súdu neplatí, keďže postup týchto súdov v tejto veci nebol predmetom prieskumu v skoršom náleze, a preto netvorí prekážku rozhodnutej veci vo vzťahu k posúdeniu postupu týchto súdov pred vydaním skoršieho nálezu v napadnutom konaní, tak ako je to v prípade okresného súdu.

III.1. K postupu mestského súdu v napadnutom konaní:

14. Ústavný súd pre zrozumiteľnosť bude postup okresného súdu označovať ako postup súdu prvej inštancie alebo mestského súdu, keďže na neho prešiel výkon súdnictva v danej veci (nesie zodpovednosť aj za predchádzajúci postup okresného súdu, pozn.).

15. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd sa pridrižiava názoru vyjadreného v skoršom náleze, že čo sa právnej zložitosti týka, ide o štandardnú vec. Pokiaľ ide o prípadnú skutkovú zložitosť napadnutého konania po vydaní skoršieho nálezu ústavného súdu, ústavný súd je toho názoru, že súd prvej inštancie mal dostatok času na ustálenie rozhodných skutočností potrebných pre rozhodnutie vo veci samej.

16. Pri skúmaní kritéria správanie sťažovateľky v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, konštatuje, že nezistil okolnosti na strane sťažovateľky, ktorými by v relevantnej miere prispela k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní.

17. Napokon ústavný súd hodnotil postup súdu prvej inštancie z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní.

18. Napadnuté konanie začalo v marci roku 1993. Samotný fakt, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, a to ani desať rokov po vyslovení príkazu konať bez zbytočných priet'ahov skorším nálezom ústavného súdu, predstavuje bezprecedentné zlyhanie súdnej ochrany a je dostatočným základom pre vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky.

19. Prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ústavný súd už nepovažoval za nevyhnutné hodnotiť jednotlivé úkony súdu prvej inštancie a jeho procesný postup. Na účely svojho rozhodnutia sa obmedzil len na poukázanie na niektoré nedostatky v jeho postupe, ktoré mali za následok doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania.

20. Je pravdou, že súd prvej inštancie po vydaní skoršieho nálezu rozhodol rozsudkom z 30. apríla 2015 (t. j. približne 8 mesiacov od právoplatnosti skoršieho nálezu, pozn.). Následne po podaní odvolania vo veci samej trvalo súdu prvej inštancie približne 16 mesiacov, kým predložil spis

odvolaciemu súdu. K doručovaniu rozsudku odvolacieho súdu pristúpil súd prvej inštancie až po necelých troch mesiacoch od vrátenia spisu odvolacím súdom. Príprava spisu v súvislosti s dovolaním trvala súdu prvej inštancie viac ako 6 mesiacov. Po zrušení rozsudku odvolacím súdom (potom, keď dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, pozn.) bol spis vrátený súdu prvej inštancie 5. decembra 2019. Súd prvej inštancie po vrátení spisu bol bezdôvodne nečinný a rozhodol na prvom pojednávaní konanom 10. januára 2022, a to rozsudkom v neprítomnosti strán sporu, keďže im doručoval predvolanie na iný neskorší termín (10. februára 2022) a strany konania o pojednávaní konanom 10. januára 2022 nemali vedomosť. Toto pochybenie súdu prvej inštancie zapríčinilo to, že odvolací súd musel zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie. V dôsledku toho je možné konštatovať, že súd prvej inštancie po právoplatnosti konal neefektívne so zbytočnými priet'ahmi a zapríčinil aj zrušenie svojho rozsudku, preto nesie zodpovednosť nielen za svoj neefektívny postup, ale aj za predĺženie napadnutého konania počas trvania odvolacieho konania, ktoré začalo podaním odvolania 15. februára 2022 (spis bol predložený odvolaciemu súdu presne rok po podaní odvolania, pozn.), až do rozhodnutia vydania zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho a vrátenia spisu mestskému súdu na ďalšie konanie, teda do 12. januára 2024. Ústavný súd dospel k záveru, že mestský súd sa aj po právoplatnosti skoršieho nálezu dopustil neefektívneho postupu a zbytočných priet'ahov, ktoré v súhrne predstavuje viac než 5 rokov.

21. Vychádzajúc z opísaného procesného postupu okresného súdu v napadnutom konaní, jeho pochybení a nesústredenej činnosti, ako aj zbytočných priet'ahov, prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktorá je *prima facie* neakceptovateľná, dospel k záveru, že v posudzovanej veci bolo aj v období po právoplatnosti skoršieho nálezu porušené označené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

22. Ústavný súd už podľa čl. 127 ods. 2 ústavy opätovne nevyslovil príkaz, aby mestský súd konal v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, keďže tak už učinil vo svojom skoršom náleze vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava I, ktorý sa rovnako vzťahuje aj na mestský súd (na ktorý prešiel výkon súdnictva v danej veci).

III.2. K postupu krajského súdu v napadnutom konaní:

23. Z obsahu predloženého spisu mestského súdu vyplýva, že vec bola prvýkrát predložená odvolaciemu súdu (v tom čase Mestskému súdu Bratislava) 23. apríla 1996 pre účely rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 8C/42/1993-39 z 26. júna 1995. Mestský súd Bratislava v postavení odvolacieho súdu rozhodol rozsudkom č. k. 8Co/140/1996-69 na pojednávaní 26. júna 1996, ktorým potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok. Po podaní dovolania a zrušení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu rozhodnutím dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/65/97 25. februára 1998 bola vec vrátená odvolaciemu súdu 3. novembra 1998. Odvolací súd opätovne rozhodol o odvolaní uznesením č. k. 21Co/336/1998-119 z 26. mája 1999, ktorým rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie 15. júla 1999. Možno konštatovať, že odvolacie konanie v dôsledku dôvodne podaného dovolania trvalo viac než tri roky, teda neprimerane dlho.

24. Druhýkrát bola vec predložená krajskému súdu 20. apríla 2007 v súvislosti s odvolaním proti druhému rozsudku mestského súdu. Krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 4Co/198/2007-294 z 19. novembra 2007, ktorý však bol opätovne zrušený dovolacím súdom č. k. 3Cdo/104/2009-319

z 15. apríla 2010, a to z dôvodu jeho arbitrárnosti (pozri vyjadrenie najvyššieho súdu opísané v bode 7 odôvodnenia tohto nálezu). Po vrátení veci krajský súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie 6. mája 2013. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozsudku odvolacieho súdu je obdobie dovolacieho konania pričítateľné na vrub postupu krajského súdu ako zbytočný prieťah v trvaní necelé dva roky (od podania dovolania 26. februára 2009 do vrátenia veci krajskému súdu 27. januára 2011 prostredníctvom súdu prvej inštancie).

25. Naposledy bola vec predložená odvolaciemu súdu 4. januára 2016 za účelom rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd rozhodol (podľa názoru ústavného súdu v primeranej dobe) rozsudkom č. k. 4Co/1/2016-799 z 14. decembra 2016, avšak na skutočnosť, že následne dovolací súd uznesením č. k. 3Cdo/227/2017-834 zrušil rozsudok odvolacieho súdu z opäť z dôvodu arbitrárnosti (pozri vyjadrenie najvyššieho súdu opísané v bode 7 odôvodnenia tohto nálezu), je potrebné dobu dovolacieho konania pričítať na vrub postupu krajského súdu ako zbytočný prieťah. Dovolacie konanie trvalo približne 17 mesiacov (od podania dovolania 16. júna 2017 do vrátenia veci odvolaciemu súdu 12. novembra 2018).

26. Vychádzajúc z opísaného procesného postupu krajského súdu v napadnutom konaní, jeho pochybení a pričítateľných zbytočných prieťahov, prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktorá je, ako už bolo uvedené, *prima facie* neakceptovateľná, dospel ústavný súd k záveru, že v posudzovanej veci bolo postupom krajského súdu v odvolacích konaniach porušené označené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

27. Na základe uvedeného a svojho zistenia, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, a skutočnosti, že nie je možné vylúčiť, že po rozhodnutí mestského súdu vo veci samej bude opäť podané odvolanie, o ktorom bude opäť rozhodovať krajský súd, ústavný súd preto podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

III.3. K postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní:

28. Z obsahu spisu v napadnutom konaní vyplýva, že vec bola na najvyššom súde v súvislosti s podaným dovolaním trikrát – od 13. decembra 2017 do 6. augusta 2018 (približne 8 mesiacov), ďalej od 16. apríla 2009 do 5. mája 2010 (necelých 13 mesiacov) a naposledy od 13. decembra 2017 do 6. augusta 2018 (približne 8 mesiacov). Dobu potrebnú na rozhodnutie o jednotlivých dovolaniach v posudzovanej veci ústavný súd považuje za primeranú, neporušujúcu označené práva sťažovateľky, preto sťažnosti v tejto časti nevyhoveli (bod 6 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

30. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 20 000 eur od mestského súdu a 10 000 eur od krajského súdu, čo odôvodnila pretrvávajúcim

stavom právnej neistoty, beznádeje a pocitom nespravodlivosti, ako aj tým, že v dôsledku zbytočných priťahov jej bolo upreté právo na užívanie a ochranu obydlia.

31. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného pred mestským súdom po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu a dĺžku konaní o odvolaniach pred krajským súdom, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie s'ťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 10 000 eur pre s'ťažovateľku od mestského súdu a 5 000 eur od krajského súdu za primerané finančné zadost'učinenie (body 3 a 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

33. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde s'ťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej s'ťažnosti, podanie vo veci samej) v hodnote po 208,67 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 12,52 eur.

34. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca s'ťažovateľky je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania v sume 530,86 eur (bod 5 výroku nálezu).

35. Priznanú náhradu trov konania sú mestský a krajský súd povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu